

Van welken kant het initiatief komt, is overigens vrijwel onverschillig, als het maar komt, en er slechts kan worden gerekend op de onderlinge samenwerking der verschillende vereenigingen. De Ornithologische Ver. zal krachtens de zaakkennis harer leden vanzelf de lijn aan moeten geven, waarlangs de compagnie zich heeft te bewegen.

Het zal dan noodig zijn, de lijst van beschermde diersoorten uit te breiden. Verscheidene vogelsoorten zullen er aan worden toegevoegd; maar vooral ook wachten padden, kikkers, hagedissen en misschien ook mollen op bescherming. Thans staat de wetgever op het standpunt, dat een vogel alleen dan kan worden beschermd, als onomstootelijk vaststaat, dat hij nuttig is; ik zou zeggen, dat een diersoort recht heeft op bescherming, zoolang zijne schadelijkheid niet deugdelijk bewezen is. *)

En wie weet, mogelijk kan er dan ook eens een begin worden gemaakt met het nemen van wettelijke maatregelen tegen de „gruwelmode.” Er zijn al heel wat vertoogen gericht tegen de afschuwelijke gewoonte van een aantal vrouwen, om met het meest genoegelijke gezicht ter wereld een vogelkerkhof op haar hoeden rond te dragen. Maar behoudens de loffelijken uitzonderingen gaat eene groote menigte nog maar steeds door, met blij te geven van hare cynische ijdelheid en gevoellooze behaagzucht.

Te scherp gezegd? Neen, en nogmaals neen! Ik geef toe de mogelijkheid, dat iemand uit onnadenkendheid en onwetendheid geen besef heeft van het weerzinwekkende dezer mode; en in zoo'n geval komt het beter ik wel boven, als men zich niet meer kan verontschuldigen met: „Ik wist het niet!”

Doch het valt uiterst moeilijk, thans nog zoo'n verontschuldiging te accepteren; want keer op keer is er reeds lang tegen die, in 't wezen der zaak afgrijselijke, gewoonte geijverd, en niettegenstaande dat alles woekert het kwaad nog steeds op groote schaal voort.

Wij mogen dus veilig aannemen, dat er nog heel wat jaren moeten verlopen, eer de groote massa zich werkelijk bezwaard gevoelt, en er zich eene gewetenszaak van maakt, hetzij actief, hetzij passief medeplichtig te zijn aan die moordpartij op groote schaal.

Verondersteld, dat het zedelijkheidspeil onzer maatschappij mettertijd zoo hoog zou komen, dat elke wet in dit opzicht overbodig zou zijn, dan gaat het toch niet aan, daarop de arme vogeltjes zoo lang te laten wachten, en ze op zoo eigenaardige, humanitaire wijze te beloonen voor het zedelijk genot en het stoffelijk voordeel, dat ze ons verschaffen.

Kortom, ik voor mij ben doordrongen van de noodzakelijkheid, om in dezen ons Tolstoiaansch standpunt te verlaten, en „den booze te weerstaan.”

Bij wettelijken maatregel moeten de lui dan maar ge-noodzaakt worden, in deze zaak althans goed te zijn. Al zouden we om paedagogische redenen er de voorkeur aan geven, dat dit groeiproces der openbare moraliteit aan zichzelf kon worden overgelaten, onze vrienden de vogels kunnen niet wachten, en... onze vrienden de menschen ook niet.

Als altijd: van twee kwaden moeten we het ergste vermijden.

Amsterdam, October 1903.

B. Boon.

*) De Ornithologische Vereeniging heeft zich reeds tot de Regeering gewend met een adres, waarin de wensch wordt uitgesproken, in beginsel alle vogels te beschermen.

T.

SLOT VAN DE ADDERSTATISTIEK OVER 1903.

Met resultaat van ons onderzoek is in zoover gunstig dat met volkomen zekerheid is geconstateerd het overvloedig voorkomen ook na 1900 van deze vergiftige en gevaarlijke diersoort in ons land.

Alle opgaven van vindplaatsen en alle mededeelingen van belanghebbende lezers zijn in ons tijdschrift opgenomen tenzij ze in hoofdzaak overeenkwamen met reeds vermelde berichten, geen nieuwe mededeelingen bevatten van bijzonder aard of van te ouden datum bleken.

Ieder kan dus zelf de conclusies beoordeelen dan wij hier meenen te mogen trekken.

De adder is thans nog algemeen in vele streken van Drente, komt overvloedig voor tusschen de Hoofdvaart, 't Hooegeveensche kanaal en de grens van Groningen. In 't diluviale deel van deze provincie eveneens in Z.-O. Friesland tot aan de meeren. In Oost-Twente komen op verschillende uiteenliggende plaatsen de adders menigvuldig voor. In N.-Brabant (ten Zuiden en Oosten en niet ver van Breda) is het dier eveneens in groot aantal te vinden. Dan volgt in talrijkheid de Veluwe als vindplaats vooral de zuidzoom, zeldzamer om Apeldoorn, in enkele exemplaren tot bij Hattum en het hooge deel van Utrecht en Amersfoort tot Rhenen.

Uit Limburg zijn geen opgaven ingekomen; wat waarschijnlijk een gevolg is van de geringe verspreiding van ons tijdschrift in deze streken, daar indertijd, meer dan tien jaren geleden, adders gevonden zijn bij Mook en bij Maastricht. In Zuid-Limburg heb ik ze nergens kunnen vinden; de opgaven van vindplaatsen, ons mondeling verstrekt, bleken bij onderzoek vergissingen te zijn door verwarring met gladde slang en hazelworm. Ook de dorps bewoners kennen der adder niet, wel den naam.

De adder komt met groote waarschijnlijkheid nergens in 't alluvium ook niet in de duinstreek meer voor; anders waren er stellig berichten ingekomen.

Boschmieren en egels komen even vaak niet als wel tegelijk met adders voor, zoodat niets met zekerheid is te zeggen omtrent den grond van het volksgeloof, dat, waar boschmieren of egels leven, geen adders zijn te duchten. Het loopen met bloote voeten door kinderen, die boschbessen zoeken is en blijft dus voorloopig zeer gevaarlijk.

Dat de gevallen van vergiftiging met doodelijken afloop, blijkens de mededeelingen gering zijn, ligt hoofdzakelijk aan de schuwheid van den adder, (valt nooit het eerst aan) de nachtelijke levenswijs en de bekendheid met het gevaar ook door de eenvoudigste heibewoners. Een beet in den voet schijnt niet zoo noodlottig te zijn, als in den arm. Bekleede voeten of beenen loopen weinig of geen gevaar, daar de gifstanden zeer kort zijn. Dieren, schapen en honden, worden zeer dikwijls gebeten (Drente). De adder schijnt niet buiten heide en de bosschen te komen. Van mij toegezonden adders, vier levend en vele op spiritus waren op twee na alle wijfjes (bruin); ook de vele foto's waren naar vr. exemplaren genomen. Of hieruit blijkt dat wijfjes meer voorkomen? Geenszins; daar ik bij ervaring weet, dat in den heeten zomer het wijfje, dik en zwaar door de eieren, veel moeilijker vluchten kan.

Wie in 1904 nog mededeelingen kan doen van niet genoemde plaatsen, wordt dringend verzocht, die bij de Redactie in te zenden; aan 't eind van het volgende deel zal daarvan verslag worden gedaan. De laatste mededeelingen van 1903.

E. Hs.

